Pirkanmaan
hyvinvointialue

# Koululaisen nääntutkimus palvelusetelin sääntökirja

Palvelukohtainen osa

Päivitetty x.x.2026 § x

Sääntökirja on voimassa toistaiseksi.

Pirkanmaan hyvinvointialue | PL 272, 33101 Tampere
etunimi.sukunimi@pirha.fi | pirha.fi

# Sisällys

2. Palvelukohtainen osa ....3
2.1 Palvelusetelijärjestelmän piiriin kuuluvat asiakkaat ....3
2.2 Palvelusetelillä tuotettavan palvelun aikaraja ....3
2.3 Palvelun sisältövaatimukset ....3
2.4 Palvelupalautteen toimittaminen hyvinvointialueelle ....4
2.5 Laadunseuranta ja raportointi ....4
2.6 Sopimusehdot palveluntuottajan ja asiakkaan väliseen sopimukseen ....5
2.7 Palvelusetelin arvo ja palveluiden sallittu hinnoittelu ....5
2.8 Laskutus ....5
2.9 Muut erityiset määräykset ....5
2.9.1 Palvelusetelituottajaksi hakeutuminen ja päätöksenteko ....5
2.9.2 Palvelusetelipalvelun tuottajaksi hyväksymisen edellytykset ....6
2.9.3 Hakemuksen hylkäämisperusteet ja hyväksymispäätöksen purkuperusteet7
2.9.4 Palvelusetelituottajiksi hakevilta vaadittavat asiakirjat ....7
2.9.5 Alihankinta ....8
2.9.6 Voimassaolo ....8
3. Liitteet ....9
3.1 Liite 1: Hintaliite ....9
3.2 Liite 2: Optikon yhteenveto koululaisen näöntutkimuksesta kouluterveydenhuoltoon (palveluseteli) ....9

# 2. Palvelukohtainen osa

Palveluseteli kohdentuu rajatun lääkkeenmääräämisoikeuden omaavan laillistetun optikon näöntutkimukseen kouluterveydenhuollon lähettämänä.

Terveydenhuoltolaki määrittelee, että kouluterveydenhuollon palveluihin sisältyy oppilaan terveydentilan toteamista varten tarpeelliset erikoistutkimukset (Terveydenhuoltolaki 16 §). Näihin erikoistutkimuksiin kuuluu myös erikoislääkärin tekemä näöntutkimus. Hyvinvointialueen on järjestettävä nämä erikoistutkimukset oppilaan tarpeen mukaisesti (Valtioneuvoston asetus 4 §).

Määritellyissä tilanteissa näöntutkimuksen voi tehdä myös rajatun lääkkeenmääräämisoikeuden omaava laillistettu optikko. Optikon tekemän näöntutkimusedellytykset ja rajaukset on koottu Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen NEUKO-tietokantaan, josta löytyy artikkeli Näöntarkkuuden tutkiminen kouluterveydenhuollossa, ja ne perustuvat Asetukseen terveydenhuollon ammattihenkilöistä (16 §), Lakiin terveydenhuollon ammattihenkilöistä (23 d §) sekä Sosiaali- ja terveysministeriön asetukseen lääkkeen määräämisestä (6 §).

## 2.1 Palvelusetelijärjestelmän piiriin kuuluvat asiakkaat

Palveluseteli voidaan myöntää perusopetuksen oppilaille, jotka ovat Pirkanmaan hyvinvointialueen Lasten, nuorten ja perheiden palveluiden kouluterveydenhuollon palveluiden piirissä. Palvelusetelin myöntämisen edellytyksenä on, että oppilaan näöntarkkuus on kouluterveydenhuollossa tutkittuna alle Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen määrittämän seulontarajan (kaukonäkö: yksittäisen silmän erikseen tutkittu näöntarkkuus jää alle 0.8, lähinäkö: yksittäisen silmän erikseen tutkittu näöntarkkuus jää alle 0.63), eikä kouluterveydenhuollossa herää epäilyä muusta kuin taittoviasta. Lisäksi oppilaan tulee olla vähintään 2. luokalla ja vähintään 8-vuotias. Asiakkaalla ja hänen huoltajallaan tulee olla myös riittävä suomen, ruotsin tai englannin kielen taito sekä riittävät tiedot ja taidot käyttää palveluseteliä.

## 2.2 Palvelusetelillä tuotettavan palvelun aikaraja

Asiakkaan tulee päästä tutkimukseen kahden (2) viikon sisällä ajanvaraushetkestä. Palveluseteli on voimassa neljä (4) kuukautta sen myöntämispäivämäärästä.

## 2.3 Palvelun sisältövaatimukset

Palvelusetelillä hankittava palvelu vastaa sisällöltään Pirkanmaan hyvinvointialueen Sairaalapalveluiden vastaavalle asiakasryhmälle tuottamia palveluita. Rajatun lääkkeenmääräämisoikeuden omaavan laillistetun optikon tutkimuksen tarpeen ja sopivuuden arvioi kouluterveydenhuollossa terveydenhoitaja tai lääkäri. Palvelusetelin myöntää kouluterveydenhuollon terveydenhoitaja.

Silmälääkärille lähettämisen tarvetta arvioidessaan kouluterveydenhuolto voi taittovikaepäilyissä tehdä yhteistyötä rajatun lääkkeenmääräämisoikeuden omaavan laillistetun optikon kanssa silloin, kun oppilas on vähintään toisella luokalla ja täyttänyt kahdeksan (8) vuotta. Tästä yhteistyöstä ei saa syntyä kustannuksia asiakkaalle. Muissa silmäoireissa oppilas ohjataan suoraan silmälääkärin tutkimuksiin.

Tutkimuksen tekijällä on velvollisuus ohjata oppilas silmälääkärin vastaanotolle kouluterveydenhuollon kautta, jos hän toteaa tutkimuksissaan silmälääkärin tutkimuksen tarpeeseen viittaavia oireita tai löydöksiä. Tämä kirjataan palautelomakkeelle ja asiakasta ohjataan ottamaan myös itse yhteyttä kouluterveydenhuoltoon.

Palvelusetelillä ostettavan koululaisen näöntutkimuksen tulee täyttää seuraavat vaatimukset:

1) näöntutkimuksen tutkimuksen tekee rajatun lääkkeenmääräämisoikeuden omaava laillistettu optikko
2) tutkimuksessa käytetään laajennustippoja
3) tutkimukseen kuuluu karsastuksen perustutkimukset stereonäkötesteineen

Tutkimusten määrää ei ole rajoitettu, vaan oppilaan tulee saada tutkimus maksutta aina, kun kouluterveydenhuolto arvioi sen tarpeelliseksi. Jo todetun taudin tai vian hoito (kuten silmälasit) tai taittovian seuranta eivät sisälly palvelusetelin piiriin.

## 2.4 Palvelupalautteen toimittaminen hyvinvointialueelle

Kouluterveydenhuollon tulee saada palaute optikon tekemistä tutkimuksista. Palveluntuottajan on toimitettava lähettävälle taholle (oppilaan koulun kouluterveydenhuolto) palaute välittömästi tutkimuksen jälkeen. Palaute lähetetään Word-muodossa välittömästi lähettävälle taholle (kouluterveydenhuolto) palvelusetelissä olevaan terveydenhoitajan sähköpostiin turvapostina sekä annetaan asiakkaalle mukaan (1 kpl). (Liite 2.)

## 2.5 Laadunseuranta ja raportointi

Tilaaja valvoo hyväksymiensä palveluntuottajien palvelujen laatua ja varmistaa, että palvelujen laatu täyttää palvelusetelilain sekä sääntökirjan mukaiset kriteerit. Palveluntuottaja sitoutuu noudattamaan sääntökirjan ehtoja.

Tilaajavastuulakiin (Laki tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä 1233/2006) liittyvä valvonta tapahtuu sähköisesti ja automaattisesti. Muut kuin lakisääteiseen valvontaan liittyvät liitteet tulee liittää järjestelmään sähköisesti.

Palveluntuottajan tulee raportoida hyvinvointialueelle välittömästi niistä palvelusetelillä tuotettua palvelua koskevista valituksista, kanteluista ja reklamaatioihin johtaneista syistä sekä niiden seurauksena tehdyistä toimenpiteistä. Palvelutuottaja vastaa asiakkaan tekemään muistutukseen välittömästi tai 1–4 viikon kuluessa asian kiireellisyyden mukaan.

## 2.6 Sopimusehdot palveluntuottajan ja asiakkaan väliseen sopimukseen

Asiakas valitsee itse palveluntuottajan Pirkanmaan hyvinvointialueen ylläpitämästä palveluntuottajien rekisteristä ottamalla yhteyttä palveluntuottajaan. Asiakas ja palveluntuottaja sopivat keskenään tutkimuksen ajankohdan.

Palvelu on asiakkaalle maksutonta. Asiakkaalta ei saa edellyttää silmälasien hankkimista siitä optikkoliikkeestä, jossa tutkimus on tehty. Mahdollinen silmälasimääräys annetaan aina asiakkaalle. Palveluntuottajan tulee informoida asiakasta ajanvarauksen yhteydessä peruuttamiskäytännöistä ja

mahdollisista seurauksista. Alle 18-vuotiasta ei kuitenkaan voi laskuttaa peruuttamattomasta käynnistä. Pirkanmaan hyvinvointialuetta voidaan laskuttaa vain toteutuneista käynneistä.

## 2.7 Palvelusetelin arvo ja palveluiden sallittu hinnoittelu

Palvelusetelin arvo on 30 euroa. Arvo on Pirkanmaan hyvinvointialueen aluehallituksen hyväksymä ja voimassa toistaiseksi.

## 2.8 Laskutus

Palvelusetelituottajat kirjaavat käynnit ja laskuttavat Pirkanmaan hyvinvointialuetta kuukausittain PSOP-järjestelmässä. Tapahtumakirjaukset tulee olla kirjattuna PSOP-järjestelmään viimeistään käyntiä seuraavan kuukauden 3. päivään mennessä. Näin tilitys saadaan maksuun ajantasaisesti.

## 2.9 Muut erityiset määräykset

### 2.9.1 Palvelusetelituottajaksi hakeutuminen ja päätöksenteko

Palvelusetelituottajaksi hakeutuva täyttää Pirkanmaan hyvinvointialueen sähköisessä palvelusteli- ja ostopalvelujärjestelmässä (PSOP) hakemuksen liitteineen. Hakeutumisen yhteydessä toimitetaan myös vaaditut asiakirjajäljennökset. Hakija vastaa antamiensa tietojen paikkansapitävyydestä.

Hakeutuessaan palveluntuottaja tunnistautuu Digi- ja väestötietoviraston Suomi.fi-palvelun tarjoamilla Tunnistus- ja Valtuudet -palvelulla PSOP-järjestelmään. Palveluntuottajan tulee käyttää järjestelmässä virallista nimeään. Numeroita ja erikoismerkkejä ei saa käyttää, elleivät ne kuulu palveluntuottajan viralliseen nimeen.

Lisätietoja tunnistuksella asiointiin löytyy Suomi.fi- verkkosivulta:

- Suomi.fi-tunnistuksen ohjeet - Suomi.fi
- Valtuudet - Suomi.fi

PSOP-järjestelmän käyttöön liittyvää ohjeistusta löytyy Parasta palvelua -verkkosivuilla:

- Yleistä tietoa PSOP-järjestelmästä
- PSOP-käyttöohjeiden etusivu - Tiera PSOP käyttöohjeet - Confluence

Pirkanmaan hyvinvointialueen verkkosivuilla on ohjeita palveluntuottajaksi hakeutumiseen:

- Palvelusetelituottajaksi hakeutuminen Pirkanmaan hyvinvointialueella Palvelusetelit palveluntuottajille - pirha.fi

PSOP-järjestelmän teknisen tuen sähköpostiosoite on psop@istekki.fi. Yksittäisen asiakkaan asiaan liittyvissä kysymyksissä (esimerkiksi palvelustelin voimassaoloon tai tarvittaviin jatkotoimenpiteisiin liittyen) palveluntuottaja on yhteydessä palvelusetelin laatineeseen henkilöön.

Palveluntuottajaksi hakeutuminen edellyttää rekisteröitymistä Soteriin, josta on tarkempi kuvaus yleisen osan luvussa 1.4.

Palveluntuottajan toiminnan pitää jatkuvasti täyttää kaikki tässä sääntökirjassa kuvatut ehdot ja edellytykset. Mikäli palveluntuottaja ei täytä sille asetettuja velvoitteita, Tilaajalla on oikeus poistaa Tuottaja palvelusetelituottajaluettelosta.

### 2.9.2 Palvelusetelipalvelun tuottajaksi hyväksymisen edellytykset

1) Palveluntuottaja on organisaatio, jolla on Y-tunnus
2) Palveluntuottaja vastaa siitä, että
   - tutkimuksia tekevät optikot täyttävät sääntökirjassa esitetyt vaatimukset kaikilta kohdin
   - tutkimuksia tekevillä optikoilla on rajattu lääkkeenmääräämisoikeus
   - tutkimuksia tekevät optikot on merkitty Lupa- ja valvontaviraston ylläpitämään terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteriin (Terhikki)
   - tutkimuksia tekevillä optikoilla on palvelun tuottamiseen riittävä kielitaito (suomen kielen lisäksi eduksi katsotaan palvelun tuottaminen myös ruotsin ja/tai englannin kielellä. Asiointikielet ilmoitetaan palveluntuottajan nettisivuilla ja PSOP-järjestelmässä.
3) Palveluntuottaja antaa hakemuksen käsittelijälle oikeuden tarkistaa yritystä ja sen ammattihenkilöitä koskevat tiedot aluehallintoviranomaisen rekisteristä, Yritys- ja yhteistietojärjestelmästä (alv-velvollisuus, ennakkoperinärekisterissä oleminen) sekä Terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisterin (JulkiTerhikki) julkisesta tietopalvelusta. Yrityksen ennakkoperintärekisteriin kuulumista sekä luottokelpoisuutta seurataan jatkuvasti.
4) Palveluntuottaja rekisteröityy sähköiseen palveluseteli- ja ostopalvelujärjestelmään (PSOP) ja hyväksyy sen ehdot.
5) Palveluntuottajan tiedot saa julkistaa Pirkanmaan hyvinvointialueen palveluntuottajarekisterissä.
6) Hyvinvointialue saa tehdä asiakkaille asiakaskyselyjä.
7) Palveluntuottaja vastaa siitä, että palveluntuottaja tai joku hänen lukuunsa saa antaa palvelusetelillä maksetun palvelun osuudesta hyvinvointialueelle arvonlisäverolain (1501/1993) vaatimukset täyttävän tositteen.
8) Palveluntuottaja sitoutuu osallistumaan palveluseteliasioita käsittelevään perehdytykseen ja vähintään yhteen kehittämistapaamiseen vuodessa.
9) Palveluntuottaja on vastuussa mahdollisten työntekijöidensä perehdyttämisestä ja täydennyskoulutuksesta.
10) Palveluntuottaja sitoutuu ilmoittamaan muutokset yhteystiedoissa ja toimipaikoissa Pirkanmaan hyvinvointialueelle sekä tekemään tarvittaessa aluehallintovirastoon muutosilmoituksen tietojen tai olosuhteiden muuttuessa.
11) Palveluntuottaja sitoutuu palveluille määriteltyihin hintoihin. Hinnat ovat voimassa toistaiseksi.
12) Palveluntuottaja perehtyy palvelusetelilakiin.

### 2.9.3 Hakemuksen hylkäämisperusteet ja hyväksymispäätöksen purkuperusteet

Hakemus hylätään tai jo tehty hyväksymispäätös voidaan purkaa välittömästi, mikäli palveluntuottaja:

1) on tuomittu lainvoimaisella päätöksellä henkilöön tai talouteen kohdistuneesta rikoksesta
2) on antanut olennaisesti vääriä tietoja toiminnastaan
3) on väärinkäyttänyt asemaansa asiakkaiden keskuudessa
4) ei ole täyttänyt kouluttautumis- ja kehittämisvelvoitteita
5) on toiminut hyväksymisehtojen tai muutoin palvelusetelisääntökirjan vastaisesti
6) on asetettu konkurssiin tai sellainen on vireillä
7) on laiminlyönyt verojen ja sosiaaliturvamaksujen suorittamisen

### 2.9.4 Palvelusetelituottajiksi hakevilta vaadittavat asiakirjat

Palvelusetelituottajiksi hakeutuvilta vaaditaan hakemuksen liitteeksi seuraavat asiakirjat:

1) Ennakkoperintärekisteriin kuuluminen (Selvitys siitä, onko yritys merkitty ennakkoperintälain (1118/1996) mukaiseen ennakkoperintärekisteriin ja työnantajarekisteriin)
2) Kaupparekisteriote tai kaupparekisteristä muutoin saadut kaupparekisteriotetta vastaavat tiedot
3) Veroviraston todistus maksetuista veroista tai verovelkatodistus ja selvitys siitä, että verovelkaa koskeva maksusuunnitelma on tehty
4) Todistus maksetuista sosiaaliturvamaksuista, mikäli palveluntuottaja toimii työnantajana
5) Palveluntuottajan tulee olla rekisteröitynyt Soteri-rekisteriin tuottamansa palvelun.
6) Oikeaksi todistettu kopio potilasvakuutussopimuksesta
7) Voimassa oleva toiminnan vastuuvakuutus, joka kattaa kaikki palvelun tuottamisessa Tilaajalle, kolmannelle osapuolelle tai tämän omaisuudelle aiheutuneet vahingot

Enintään 3 kuukautta vanhat asiakirjat hyväksytään.

### 2.9.5 Alihankinta

Käyttäessään alihankkijoita palveluntuottaja vastaa kokonaispalvelun sisällöstä ja laadusta. Ydintoiminnan osalta alihankinta on kielletty.

### 2.9.6 Voimassaolo

Päätös palvelusetelituottajaksi hyväksymisestä on voimassa toistaiseksi. Ehtoja voidaan uudistaa tai tarkentaa, mikäli lainsäädäntöön, palveluseteliohjaukseen tai käytäntöihin tulee muutoksia. Palveluntuottaja voidaan poistaa palvelusetelituottajien rekisteristä välittömästi vakavien sopimusrikkomusten ilmetessä tai vähintään yhden varoituksen jälkeen, mikäli se ei korjaa valvonnan yhteydessä ilmenneitä tai muutoin hyvinvointialueen tietoon tulleita epäkohtia erikseen ilmoitettavan ajan kuluessa.

Hyväksymispäätöstä ei voi siirtää mahdollisten yrityskauppojen yhteydessä uudelle omistajalle, vaan omistajan tulee tehdä uusi hakemus palvelusetelituottajaksi Pirkanmaan hyvinvointialueelle.

# 3. Liitteet

## 3.1 Liite 1: Hintaliite

| PALVELU | PALVELUSETELIN ARVO | KATTOHINTA |
|---|---|---|
| Koululaisen näöntutkimus | 30 € | 30 € |

## 3.2 Liite 2: Optikon yhteenveto koululaisen näöntutkimuksesta kouluterveydenhuoltoon (palveluseteli)

Pirkanmaan
hyvinvointialue

**Optikon yhteenveto koululaisen näöntutkimuksesta kouluterveydenhuoltoon (palveluseteli)**

## ASIAKKAAN TIEDOT

Oppilaan nimi
Henkilötunnus
Osoite
Kouluterveydenhuollon toimipiste ja lähettävä terveydenhoitaja + terveydenhoitajan sähköpostiosoite

## PALVELUNTUOTTAJAN TIEDOT

Yrityksen nimi
Yrityksen puhelinnumero
Optikon nimi

## TIEDOT TUTKIMUKSESTA, JATKOHOITO JA SUUNNITELMA

Tutkimuspäivämäärä:
Visus/vapaa (ilman lasikorjausta): Oikea Vasen Yhteensä
Visus laseilla korjattuna: Oikea Vasen Yhteensä
Syklorefraktio:

Lasikorjaus Oikea Vasen Yhteensä
Huomiot stereonäöstä ja karsastuksesta:

Tutkijan ja tutkimuksen rajoitukset, mahdolliset muut löydökset:

Jatkotoimenpiteet:
Silmälääkärin tutkimus tarvitaan, syy:
Silmälasimääräys annettu:

Seuraava tutkimus optikolla/kouluterveydenhuollossa:

**Palaute lähetetään Word-muodossa välittömästi lähettävälle taholle (kouluterveydenhuolto) palvelusetelissä olevaan terveydenhuoltajan sähköpostiin turvapostina sekä annetaan asiakkaalle mukaan (1 kpl).**